

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII – KLASA VIII

Podręcznik: „Wczoraj i dziś 8”, Nowa Era

Rok szkolny: 2026/2027

Przedmiot: historia

Etap: szkoła podstawowa, klasa VIII

Ogólne kryteria oceniania

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- zna podstawowe fakty, wydarzenia, postacie i pojęcia przewidziane w programie;
- potrafi umieścić najważniejsze wydarzenia na osi czasu;
- z pomocą nauczyciela wskazuje podstawowe przyczyny i skutki wydarzeń;
- rozpoznaje najważniejsze postacie historyczne;
- potrafi odczytać podstawowe informacje z mapy, ilustracji, fotografii i prostego tekstu źródłowego;
- wykonuje proste zadania odtwórcze;
- z pomocą nauczyciela przedstawia najważniejsze informacje dotyczące historii Polski i świata po 1939 r.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- opanował wiadomości i umiejętności konieczne do dalszego kształcenia;
- zna najważniejsze daty, wydarzenia, postacie i pojęcia;
- potrafi krótko scharakteryzować omawiane wydarzenia;
- wskazuje podstawowe związki przyczynowo-skutkowe;
- posługuje się mapą historyczną w zakresie podstawowym;
- odczytuje informacje ze źródeł ikonograficznych i tekstowych;
- potrafi uporządkować wydarzenia chronologicznie;
- zna najważniejsze wydarzenia dotyczące Polski, Europy i świata po II wojnie światowej.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminologią historyczną;
- samodzielnie przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń;
- porównuje wydarzenia, procesy i systemy polityczne;
- korzysta z map, osi czasu, tekstów źródłowych i materiałów ikonograficznych;
- dostrzega związki między wydarzeniami w Polsce i na świecie;
- potrafi wyjaśnić znaczenie najważniejszych wydarzeń;
- poprawnie stosuje wiedzę w zadaniach problemowych;
- formułuje własne wnioski na podstawie podanych informacji.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- bardzo dobrze opanował wiadomości określone programem;
- samodzielnie analizuje procesy historyczne;
- sprawnie określa przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń;
- porównuje różne zjawiska historyczne i wyciąga wnioski;
- krytycznie analizuje źródła historyczne;
- prawidłowo interpretuje mapy, teksty źródłowe, dane i materiały ikonograficzne;
- potrafi ocenić znaczenie wydarzeń i działalność postaci historycznych;
- posługuje się poprawnym językiem historycznym;
- samodzielnie argumentuje swoje stanowisko.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- posiada wiedzę wykraczającą poza wymagania podstawowe;
- samodzielnie poszukuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł;
- analizuje i interpretuje źródła historyczne;
- dostrzega wieloaspektowe przyczyny i konsekwencje wydarzeń;
- samodzielnie formułuje i uzasadnia oceny;
- porównuje różne interpretacje wydarzeń;
- sprawnie wykorzystuje wiedzę w nowych, nietypowych sytuacjach;
- łączy historię Polski z historią powszechną;
- interesuje się historią i podejmuje dodatkowe zadania;
- może prezentować wiedzę wykraczającą poza podręcznik, np. w formie referatu, projektu, prezentacji lub analizy źródeł.

DZIAŁ I. II WOJNA ŚWIATOWA

Dział odpowiada przede wszystkim wymaganiom podstawy programowej dotyczącym wojny obronnej Polski w 1939 r. oraz kolejnych etapów II wojny światowej.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- zna datę wybuchu II wojny światowej – **1 września 1939 r.**;
- zna datę agresji ZSRS na Polskę – **17 września 1939 r.**;
- zna pojęcia: **blitzkrieg, okupacja, alianci, państwa Osi**;
- wymienia państwa uczestniczące w wojnie;
- zna postacie: **Adolf Hitler, Józef Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt**;
- wskazuje na mapie Polskę, Niemcy, ZSRS, Francję i Wielką Brytanię;
- wymienia najważniejsze etapy II wojny światowej;
- zna podstawowe informacje o klęsce Polski w 1939 r.;
- zna datę zakończenia II wojny światowej – **1945 r.**

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- wyjaśnia przyczyny wybuchu II wojny światowej;
- opisuje przebieg kampanii wrześniowej;
- wyjaśnia znaczenie paktu Ribbentrop–Mołotow;
- przedstawia podbój Europy przez Niemcy;
- opisuje wojnę niemiecko-sowiecką;
- wymienia najważniejsze bitwy i przełomowe wydarzenia wojny;
- wyjaśnia znaczenie bitwy o Anglię, Stalingrad i lądowania aliantów w Normandii;
- zna podstawowe informacje dotyczące Holokaustu;
- wymienia konferencje Wielkiej Trójki.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- przedstawia przyczyny sukcesów Niemiec w początkowym okresie wojny;
- wyjaśnia znaczenie przystąpienia ZSRS i USA do wojny;
- charakteryzuje główne fronty II wojny światowej;
- wskazuje przełomowe momenty wojny;
- wyjaśnia przyczyny klęski państw Osi;
- porównuje potencjał i strategię walczących stron;
- charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec;
- wyjaśnia znaczenie konferencji w Teheranie, Jałcie i Poczdamie;
- analizuje mapy dotyczące przebiegu wojny.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- szczegółowo analizuje przyczyny i następstwa II wojny światowej;
- wyjaśnia zależności między wydarzeniami na różnych frontach;
- analizuje znaczenie decyzji politycznych przywódców mocarstw;
- porównuje politykę Niemiec i ZSRS wobec podbitych terytoriów;
- analizuje przyczyny i skutki Holokaustu;
- wyjaśnia znaczenie przełomowych wydarzeń wojny;
- analizuje decyzje Wielkiej Trójki i ich konsekwencje dla Polski;
- samodzielnie interpretuje mapy i źródła dotyczące wojny.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- dokonuje wieloaspektowej analizy II wojny światowej;
- ocenia decyzje polityczne i militarne przywódców;
- porównuje różne interpretacje wydarzeń;
- analizuje źródła pod kątem ich autora, czasu powstania, celu i wiarygodności;
- samodzielnie wyciąga wnioski dotyczące wpływu II wojny światowej na późniejszy układ sił na świecie;
- wykorzystuje wiedzę spoza podręcznika.

DZIAŁ II. POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ

Podstawa programowa szczególnie podkreśla okupację niemiecką i sowiecką, działalność Polskiego Państwa Podziemnego, powstanie warszawskie oraz sprawę polską w czasie wojny.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- zna pojęcia: **okupacja, Generalne Gubernatorstwo, Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa, getto**;
- zna postacie: **Władysław Sikorski, Stefan Rowecki „Grot”, Tadeusz Bór-Komorowski**;
- zna datę wybuchu powstania warszawskiego – **1 sierpnia 1944 r.**;
- wymienia formy represji stosowanych przez okupantów;
- zna podstawowe informacje o gettach i obozach koncentracyjnych;
- wymienia przykłady polskich formacji walczących u boku aliantów.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- porównuje okupację niemiecką i sowiecką;
- wyjaśnia funkcjonowanie Generalnego Gubernatorstwa;
- charakteryzuje Polskie Państwo Podziemne;
- przedstawia działalność Armii Krajowej;
- wyjaśnia pojęcie „Żegota”;
- przedstawia przyczyny wybuchu powstania warszawskiego;
- opisuje przebieg i skutki powstania;
- wymienia najważniejsze polskie formacje wojskowe walczące na Zachodzie i Wschodzie.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- porównuje metody okupacji niemieckiej i sowieckiej;
- charakteryzuje działalność polityczną i wojskową Polskiego Państwa Podziemnego;
- wyjaśnia znaczenie akcji „Burza”;
- przedstawia sytuację ludności polskiej podczas okupacji;
- charakteryzuje postawy Polaków wobec Zagłady;
- analizuje znaczenie powstania warszawskiego;
- omawia działalność rządu RP na uchodźstwie;
- wyjaśnia znaczenie polskiego wysiłku zbrojnego.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- analizuje funkcjonowanie Polskiego Państwa Podziemnego;
- ocenia różne formy oporu wobec okupantów;
- analizuje sytuację polityczną Polski w latach 1943–1945;
- ocenia decyzję o rozpoczęciu powstania warszawskiego;
- analizuje postawę ZSRS i aliantów zachodnich wobec powstania;
- wyjaśnia wpływ polityki mocarstw na powojenne losy Polski;
- interpretuje źródła dotyczące okupacji i działalności polskiego podziemia.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- samodzielnie analizuje dylematy polityczne i militarne Polskiego Państwa Podziemnego;
- porównuje różne oceny powstania warszawskiego;
- analizuje źródła dotyczące okupacji i Zagłady;

- potrafi przedstawić argumenty za różnymi ocenami decyzji historycznych;
- samodzielnie bada historię lokalną z okresu II wojny światowej.

DZIAŁ III. ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

Podstawa obejmuje m.in. powstanie ONZ, początki zimnej wojny, NATO i Układ Warszawski, dekolonizację, konflikty zimnowojenne, przemiany w Chinach oraz integrację europejską. Z

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- zna pojęcia: **zimna wojna, żelazna kurtyna, NATO, Układ Warszawski, ONZ;**
- zna postacie: **Harry Truman, Józef Stalin, Winston Churchill;**
- zna podstawowe informacje o podziale świata na dwa bloki;
- wskazuje na mapie NATO i państwa bloku wschodniego;
- zna pojęcie „wyścig zbrojeń”;
- zna podstawowe informacje o powstaniu ONZ.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- wyjaśnia przyczyny zimnej wojny;
- opisuje podział Niemiec;
- wyjaśnia znaczenie NATO i Układu Warszawskiego;
- charakteryzuje blok zachodni i wschodni;
- wymienia przykłady konfliktów zimnej wojny;
- wyjaśnia pojęcie dekolonizacji;
- przedstawia podstawowe informacje o powstaniu państwa Izrael;
- zna główne etapy integracji europejskiej.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- porównuje systemy polityczne Wschodu i Zachodu;
- wyjaśnia znaczenie planu Marshalla;
- charakteryzuje zimnowojenny wyścig zbrojeń;
- przedstawia konflikty w Korei i Wietnamie;
- charakteryzuje proces dekolonizacji;
- wyjaśnia przyczyny konfliktów na Bliskim Wschodzie;

- charakteryzuje przemiany w Chinach;
- przedstawia początki integracji europejskiej.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- analizuje przyczyny i skutki zimnej wojny;
- porównuje funkcjonowanie obu bloków polityczno-wojskowych;
- ocenia znaczenie planu Marshalla;
- analizuje konsekwencje dekolonizacji;
- wyjaśnia wpływ zimnej wojny na konflikty lokalne;
- analizuje proces integracji europejskiej;
- wykorzystuje mapy i źródła do wyciągania wniosków.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- samodzielnie analizuje mechanizmy zimnej wojny;
- porównuje różne konflikty i wskazuje ich wspólne oraz odmienne przyczyny;
- ocenia znaczenie integracji europejskiej dla współczesnej Europy;
- analizuje źródła dotyczące stosunków Wschód–Zachód;
- potrafi powiązać wydarzenia po 1945 r. z aktualnym układem politycznym świata.

DZIAŁ IV. POLSKA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

Jest to szczególnie rozbudowana część podstawy programowej: początki komunizmu, stalinizm, Poznański Czerwiec, PRL, kryzysy społeczne, opozycja i rola Kościoła. Z

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- zna pojęcia: **PRL, komunizm, stalinizm, nacjonalizacja, kolektywizacja, propaganda;**
- zna postacie: **Bolesław Bierut, Władysław Gomułka, Edward Gierek;**
- zna datę powstania PRL – **1952 r.;**
- zna datę Poznańskiego Czerwca – **1956 r.;**
- zna podstawowe informacje o powojennej odbudowie Polski;
- wymienia przykłady represji władz komunistycznych.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- wyjaśnia, jak komuniści przejęli władzę w Polsce;
- opisuje proces stalinizacji;
- wyjaśnia pojęcie „Polska Rzeczpospolita Ludowa”;
- charakteryzuje sytuację społeczną w okresie stalinizmu;
- przedstawia przyczyny Poznańskiego Czerwca;
- wyjaśnia znaczenie wydarzeń października 1956 r.;
- opisuje rządy Gomułki i Gierka;
- wymienia najważniejsze kryzysy społeczne PRL.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- wyjaśnia mechanizmy przejmowania władzy przez komunistów;
- charakteryzuje system terroru stalinowskiego;
- analizuje przyczyny i skutki Poznańskiego Czerwca;
- porównuje okres rządów Gomułki i Gierka;
- charakteryzuje życie codzienne w PRL;
- wyjaśnia zależność Polski od ZSRS;
- przedstawia znaczenie Kościoła katolickiego w PRL;
- charakteryzuje kryzysy roku 1968, 1970 i 1976.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- analizuje mechanizmy funkcjonowania państwa komunistycznego;
- ocenia skutki stalinizmu;
- porównuje politykę gospodarczą różnych ekip rządzących PRL;
- analizuje przyczyny kolejnych kryzysów społecznych;
- wyjaśnia znaczenie Kościoła dla zachowania niezależności społecznej;
- interpretuje źródła dotyczące życia codziennego w PRL;
- potrafi wskazać ciąg przyczynowo-skutkowy prowadzący od kryzysów PRL do powstania opozycji.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- samodzielnie analizuje funkcjonowanie systemu komunistycznego;
- porównuje PRL z innymi państwami bloku wschodniego;
- ocenia politykę gospodarczą i społeczną władz;
- analizuje propagandę komunistyczną na podstawie źródeł;
- wykorzystuje relacje świadków, fotografie, plakaty i dokumenty;
- podejmuje samodzielne badania dotyczące historii lokalnej PRL.

DZIAŁ V. UPADEK KOMUNIZMU

Podstawa obejmuje narodziny opozycji, „Solidarność”, stan wojenny i obrady Okrągłego Stołu.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- zna pojęcia: **opozycja demokratyczna, Solidarność, stan wojenny, internowanie, Okrągły Stół**;
- zna postacie: **Jan Paweł II, Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski**;
- zna datę powstania „Solidarności” – **1980 r.**;
- zna datę wprowadzenia stanu wojennego – **13 grudnia 1981 r.**;
- zna podstawowe informacje o obradach Okrągłego Stołu.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- wyjaśnia przyczyny powstania opozycji;
- opisuje narodziny „Solidarności”;
- przedstawia najważniejsze postulaty strajkujących;
- wyjaśnia przyczyny wprowadzenia stanu wojennego;
- opisuje podstawowe konsekwencje stanu wojennego;
- zna najważniejsze wydarzenia prowadzące do Okrągłego Stołu;
- wymienia jego głównych uczestników.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- wyjaśnia przyczyny i skutki strajków sierpniowych;
- charakteryzuje „Solidarność” jako ruch społeczny;
- przedstawia rolę Jana Pawła II w przemianach społecznych;
- analizuje przyczyny wprowadzenia stanu wojennego;
- opisuje formy oporu społecznego;
- wyjaśnia znaczenie Okrągłego Stołu;
- wskazuje związki między kryzysem gospodarczym a kryzysem politycznym PRL.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- analizuje przyczyny powstania „Solidarności”;
- ocenia jej znaczenie dla Polski i Europy;
- analizuje postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego;
- wyjaśnia rolę Kościoła i Jana Pawła II;
- analizuje znaczenie Okrągłego Stołu;
- porównuje różne stanowiska uczestników przemian;
- interpretuje źródła dotyczące lat 1980–1989.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- samodzielnie analizuje proces upadku komunizmu w Polsce;
- porównuje przemiany w Polsce z wydarzeniami w innych państwach Europy Środkowo-Wschodniej;
- ocenia decyzje władz i opozycji;
- analizuje różne interpretacje wydarzeń 1980–1989;
- wykorzystuje relacje świadków i źródła historyczne;
- przedstawia własne, logicznie uzasadnione stanowisko.

DZIAŁ VI. POLSKA I ŚWIAT W NOWEJ EPOCE

Podstawa programowa obejmuje tu narodziny III Rzeczypospolitej, przemiany lat 90., rozpad ZSRS oraz miejsce Polski w NATO i Unii Europejskiej.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- zna pojęcia: **III Rzeczpospolita, demokracja, gospodarka rynkowa, prywatyzacja, inflacja, NATO, Unia Europejska;**
- zna postacie: **Tadeusz Mazowiecki, Lech Wałęsa, Leszek Balcerowicz;**
- zna datę wyborów 4 czerwca 1989 r.;
- zna datę uchwalenia Konstytucji RP – **1997 r.;**
- zna datę wejścia Polski do NATO – **1999 r.;**
- zna datę wejścia Polski do UE – **2004 r.**

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- opisuje przemiany polityczne po 1989 r.;
- wyjaśnia znaczenie wyborów z 1989 r.;
- przedstawia przemiany gospodarcze;
- wyjaśnia podstawowe założenia reform gospodarczych;
- opisuje rozpad ZSRS;
- wymienia państwa powstałe po rozpadzie ZSRS;
- przedstawia drogę Polski do NATO i UE.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- charakteryzuje przemiany ustrojowe w latach 1989–1997;
- wyjaśnia znaczenie transformacji gospodarczej;
- przedstawia najważniejsze problemy społeczne lat 90.;
- charakteryzuje przemiany polityczne III RP;
- opisuje Jesień Narodów 1989 r.;
- wyjaśnia przyczyny rozpadu ZSRS;
- przedstawia znaczenie członkostwa Polski w NATO i UE.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- analizuje przemiany polityczne, gospodarcze i społeczne po 1989 r.;
- ocenia skutki transformacji gospodarczej;
- charakteryzuje najważniejsze problemy III RP;
- analizuje przyczyny i skutki rozpadu ZSRS;
- porównuje przemiany zachodzące w Polsce i innych państwach Europy Środkowo-Wschodniej;
- ocenia znaczenie wejścia Polski do NATO i UE;
- analizuje źródła dotyczące transformacji ustrojowej.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- dokonuje samodzielnej, wieloaspektowej oceny transformacji Polski;
- analizuje jej skutki polityczne, społeczne i gospodarcze;
- porównuje różne modele transformacji państw postkomunistycznych;
- ocenia miejsce Polski we współczesnej Europie;
- samodzielnie analizuje źródła dotyczące III RP;
- potrafi przedstawić argumenty dotyczące korzyści i problemów związanych z integracją europejską i członkostwem w NATO.